

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/28322 GK 165

7/34962 GK 28

Sayı :30824082-610-14405547
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Aralık 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**TUNCELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYTEN KORDU'NUN
TBMM 7/33602 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/33602 GK 12

SORULAR

Sivas'ın Zara ilçesine bağlı Dipsizgöl Köyü'nde, BARİT Maden Türk A.Ş. tarafından kurulmak istenen selestit (stronsiyum tuzu) madeni projesi, yöre halkının yaşam alanlarını, ekolojik dengeyi ve Alevi toplumunun kutsal kabul ettiği inanç mekânlarını doğrudan tehdit etmektedir.

150 hektarlık ruhsat alanının 19,14 hektarlık kısmında açık ocak yöntemiyle yürütülmesi planlanan proje için, 30.06.2022 tarihinde "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiş, 28.06.2024'te de Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından IV. grup işletme ruhsatı onaylanmıştır. Projede yıllık 280.000 ton üretim öngörülmekte, yaklaşık 112.000 ton pasa da bölgedeki depolama alanında biriktirilecektir.

Ancak bu proje alanı, tarım ve ağaçlandırma alanı üzerinde yer almakta; Dipsizgöl, Kapukaya ve çevre köylerin tek su kaynaklarını kapsamaktadır. Yöre halkı tarım, hayvancılık, arıcılık ve yaylacılıkla geçimini sağlamaktadır. Madenin faaliyete geçmesi halinde tarım ve hayvancılığın sona ereceği, arıcılık faaliyetlerinin yok olacağı, bölgedeki endemik bitki örtüsü ve yaban hayatının geri dönülmez şekilde tahrip olacağı dile getirilmektedir.

Köylülerin aktardığına göre, şirketin hazırladığı Proje Tanıtım Dosyası (PTD)'nda bölgede bulunan 12 çeşme ve köylerin ana su kaynağı yer almamaktadır.

Bu durum, ÇED sürecinin bilimsel gerçeklerden uzak biçimde yürütüldüğünü göstermektedir. Köylüler, bu su kaynaklarının yok edilmesi halinde sadece kendi köylerinin değil, Zara ve çevresindeki onlarca köyün içme ve tarımsal sulama ihtiyacının da riske gireceğini ifade etmektedir. Ayrıca söz konusu dere, Kızılırmak Nehri'nin kollarından biri olup, ekosistemin bütününe etkileyecek sonuçlar doğuracaktır.

Projeye karşı çıkan köylüler ve çevre örgütleri, aynı zamanda maden alanının Alevi inancına göre kutsal kabul edilen Seyid Kasım Baba Ziyaret Alanı ve çevresindeki Beyaz Göz, Mavi Göz, Kırık Ayna ve Sessiz Dil göllerini kapsadığını belirtmektedir. Yüzyıllardır inanç rimellerinin sürdürüldüğü bu kutsal alanın maden çalışmalarıyla yok edilmesi, yalnızca ekolojik değil aynı zamanda kültürel ve inançsal bir yıkım anlamına gelmektedir.

Yöredeki 150.000 ağacı barındıran doğal orman dokusu, arap tavşanı ve vaşak gibi nesli tehlike altındaki türlerin yaşam alanı da tehdit altındadır. Endemik türlerden olan ikiçiçekli safran gibi bitkiler yok olma riskiyle karşı karşıya kalacaktır. Böylece yalnızca ekosistem değil, aynı zamanda Türkiye'nin biyolojik çeşitlilik yükümlülükleri de ihlal edilmiş olacaktır.

ÇED kararına karşı yöre halkının açtığı dava Sivas İdare Mahkemesi'nde devam etmektedir. Henüz bilirkişi incelemesi ve keşif aşamasındayken köylüler bilirkişiye görüşlerini aktarmak istemiş, ancak jandarma tarafından engellenmiş ve uzak tutulmaya çalışılmışlardır. Bu da yargı sürecinin şeffaflığına gölge düşürmektedir.

Zara Dipsizgöl'de yaşananlar, yalnızca bir çevre meselesi değil, aynı zamanda insan hakları, kültürel haklar ve inanç özgürlüğü meselesidir. Türkiye'nin taraf olduğu Anayasa'nın 56. maddesi, Çevre Kanunu, Avrupa

İnsan Hakları Sözleşmesi ve Biyoçeşitlilik Sözleşmesi'nin açık hükümleri uyarınca devletin, yurttaşların sağlıklı çevrede yaşama hakkını ve kültürel değerlerini koruma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1)Dipsizgöl'de verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararının gerekçesi nedir? Bu kararın alınmasında yöre halkının ve bağımsız bilim insanlarının görüşleri alınmış mıdır?
- 2)Şirketin hazırladığı PTD'da bölgede bulunan 12 çeşme ve köyün ana su kaynağının yer almaması Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmiştir? Bu eksiklik tespit edilmesine rağmen kararın iptal edilmemesinin gerekçesi nedir?
- 3)Proje alanının Seyid Kasım Baba Ziyaret Alanı ve kutsal gölleri kapsamı konusunda Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu durum, Alevi yurttaşların inanç özgürlüğü açısından nasıl değerlendirilmiştir?
- 4)ÇED alanının tarım ve ağaçlandırma alanı içinde kalması, Çevre Düzeni Planı hükümlerine aykırı değil midir? Bu durum neden göz ardı edilmiştir?
- 5)Maden faaliyetiyle birlikte Zara ve çevresindeki köylerin içme suyu ve tarımsal sulama ihtiyacının riske girmesi durumunda Bakanlığınızın planladığı alternatif bir çözüm var mıdır?
- 6)Proje kapsamında 150.000 ağacın bulunduğu doğal orman dokusunun zarar görmesi, iklim krizi ve biyolojik çeşitlilik kaybı bağlamında nasıl değerlendirilmektedir?
- 7)Maden sahasında bulunan nesli tehlike altındaki hayvan türleri (arap tavşanı, vaşak) ve endemik bitkiler (ikiçiçekli safran) için herhangi bir koruma planı yapılmış mıdır?
- 8)28 Ağustos'taki bilirkişi keşfi sırasında köylülerin jandarma tarafından engellenerek görüşlerini dile getirmelerinin önüne geçilmesi hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu sürece ilişkin soruşturma başlatılmış mıdır?

CEVAPLAR

Sivas İli, Zara İlçesi, Dipsizgöl Köyü Mevkii, 107 ada 26 ve 27 parsel ve 138 ada 37 parselde, 3253597 erişim numaralı 150 ha maden ruhsatlı sahanın 19,14 ha'lık kısmında, Barit Maden Türk A.Ş. tarafından toplam 280.000 ton/yıl (168.000 ton/yıl cevher, 112.000 ton/yıl pasa) kapasite ile patlatmasız açık işletme yöntemi ile stronsiyum tuzu ocağı işletilmesi planlanmıştır. Söz konusu proje alanı 25 ha'dan daha küçük olduğundan, ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesi Madde 45/a "*Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar)*" kapsamında kalmakta olup, projeye ilişkin inceleme ve değerlendirme anılan Yönetmeliğin 16. Maddesi doğrultusunda yapılarak 17. Maddesi uyarınca İl Müdürlüğümüzce 06.03.2025 tarihli ve E-202511 sayılı "*ÇED Gerekli Değildir*" kararı verilmiştir. Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantıları anılan Yönetmeliğin 9. Maddesi uyarınca, ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde yer alan projelerin inceleme ve değerlendirme aşamasında gerçekleştirilmektedir. ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesi 25/a Maddesi "*25 hektar ve üzeri arazi yüzeyinde (Kazı ve döküm alanı dâhil) planlanan açık işletmeler,*" olup, bu proje alanı 25 ha'dan daha küçük olduğu için söz konusu toplantı yapılmamıştır.

Söz konusu projenin inceleme ve değerlendirilmesi aşamasında, Müdürlüğümüzce proje sahası ve çevresinde ayrıca, Proje Tanıtım Dosyasında (PTD) gerekli incelemeler yapılmıştır. Bununla birlikte, ilgili kurumlar; DSİ 19. Bölge Müdürlüğü, Kayseri Orman Bölge Müdürlüğü, Sivas İl Özel İdaresi, Sivas İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Sivas Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün ildeki teşkilatı olan Sivas İl Şube Müdürlüğünden de kurum görüşü alınmıştır. Bu kurum görüşleri ile Müdürlüğümüzce talep edilen bilgi ve belgeler doğrultusunda ilk sunulan PTD'de belirtilen üretim yönteminde revizyona gidilmiş, alan küçültülerek yayla evlerine mesafe arttırılmış, gerekli açıklama, hesaplama, harita, şekil vb. ile taahhütlere yer verilmiştir. Nihai edilen PTD'de çevresel etkilere karşı alınan tedbir ve taahhütlerin yeterli görülmesi, hesaplama ve modelleme sonuçlarının Çevre Mevzuatında

öngörülen sınır değerleri sağlaması nedeni ile söz konusu projeye, ÇED Raporu hazırlanmasına gerek olmadığına dair ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiştir.